

RUNNING HEAD: DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN
DELINQUENTIE.

Zijn consistentie en tolerantie van moeders voorspellers van
delinquent gedrag bij adolescenten?

Definitieve versie complete thesis

Master's thesis Utrecht University Master's programme in Clinical Child,
Family and Education Studies

D.N. Sevat (5841097)

Begeleider: H.S. van der Baan

Tweede beoordelaar: Dr. Lex Wijnroks

Datum: 20-06-2021

Voorwoord

Dit onderzoek heb ik uitgevoerd voor de masteropleiding Clinical Child, Family and Education Studies aan de Universiteit Utrecht. Het afgelopen jaar heb ik onderzoek gedaan naar de relatie tussen consistentie en tolerantie van moeders tijdens de vroege adolescentie, en delinquent gedrag van adolescenten tijdens de late adolescentie. Via deze weg wil ik mijn begeleider, Hans van der Baan, bedanken voor zijn hulp, feedback en beoordelingen tijdens het schrijven van mijn masterthese. Daarnaast wil ik ook graag de tweede beoordelaar, Lex Wijnroks, bedanken voor zijn hulp en ideeën bij mijn onderzoeksplan en de beoordeling van mijn masterthese.

Daniek Sevat,

Juni 2021

Samenvatting

Het doel van het huidige onderzoek is om de relatie tussen tolerantie en consistentie van moeders en delinquent gedrag bij adolescenten te onderzoeken. Er wordt onderzocht of er negatieve relaties zijn tussen tolerantie van moeders en delinquent gedrag van adolescenten, en tussen consistentie van moeders en delinquent gedrag van adolescenten. Het huidige onderzoek is longitudinaal. De steekproef bevat 406 adolescenten, 224 jongens en 182 meisjes, en hun moeders. Er wordt gebruik gemaakt van twee meetmomenten: het eerste meetmoment is de mate van tolerantie en consistentie van de moeders onderzocht, en het delinquente gedrag van de jongeren. Het tweede meetmoment is het delinquente gedrag opnieuw onderzocht. Middels een hiërarchische multiële regressieanalyse wordt de relatie tussen tolerantie en consistentie van moeder en delinquent gedrag van de adolescent onderzocht, waarbij gecontroleerd wordt voor delinquent gedrag tijdens het eerste meetmoment en sekse. Tolerantie en consistentie van moeder bleken geen significante voorspellers van delinquent gedrag tijdens de late adolescentie als werd gecontroleerd voor delinquent gedrag in de vroege adolescentie en sekse. Er worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek met gebruik van andere methoden voor het meten van delinquent gedrag, en naar de invloed van consistentie op latere leeftijd.

Trefwoorden: tolerantie, consistentie, delinquentie, moeders, adolescenten

Abstract

The aim of the current study is to investigate the relationship between mother's tolerance and consistency, and adolescent's delinquency. It will be examined if there are negative relations between mother's tolerance and consistency and adolescent's delinquency. The current study is longitudinal. The sample contains 406 adolescents, 224 boys and 182 girls, and their mothers. Delinquency is examined two times; first when the adolescent was 13 years old, and then when the adolescent was 17 years old. Tolerance and consistency were only measured during early adolescence. The relationship between tolerance and consistency of mothers and delinquency of adolescents is examined with a hierarchical multiple regression analysis. Delinquency during the first wave and sex are added as control variables. Results did not indicate a relationship between tolerance and consistency of the mother and delinquency of the adolescent when controlled for delinquency during early adolescence and sex. Further research using different measures of delinquency and regarding influence of consistency at older age, is recommended.

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

Keywords: tolerance, consistency, delinquency, mothers, adolescents

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

Delinquentie bij jongeren is een actueel maatschappelijk probleem. In 2015 zegt 35% van de Nederlandse jongeren zich in het voorgaande jaar schuldig te hebben gemaakt aan één of meerdere delicten. Hier vallen onder andere vermogensdelicten, het gebruik van geweld en het bedreigen van iemand anders onder (Van der Laan & Goudriaan, 2016). Als adolescenten veel betrokken zijn bij delicten en misdrijven, kan dat gevolgen hebben op latere leeftijd. Zo hebben zij een grotere kans om betrokken te raken bij gevechten, vaker veroordeeld te worden en een minder goede baan te krijgen (Piquero et al., 2010). Ook is delinquent gedrag bij adolescenten gerelateerd aan een lager opleidingsniveau en meer werkloosheid (Bradshaw et al., 2010). Vanwege deze grote gevolgen, is het van belang om te weten welke factoren bijdragen aan betrokkenheid bij delinquentie. Uit onderzoek blijkt dat ervaringen tijdens de adolescentie hier invloed op kunnen hebben en delinquent gedrag kunnen verminderen of verergeren (Evans et al., 2016). Een goede relatie met een ouder zou bijvoorbeeld kunnen dienen als beschermende factor tegen delinquentie (Hoeve et al., 2009).

Consistentie

Er zijn al veel onderzoeken gedaan naar factoren in de relatie met de ouder die invloed hebben op delinquent gedrag van jongeren (Murray & Farrington, 2010). Daaruit is gebleken dat ouders en de opvoeding grote voorspellers zijn van delinquentie. Onder andere inconsistentie van de ouders in het opvoeden draagt bij aan delinquent gedrag van adolescenten (Cottle et al., 2001; Halgunseth et al., 2013). Inconsistentie wordt omschreven als een gebrek aan (consequente) handhaving van regels en straffen voor het gedrag van een adolescent (Melby et al., 1998). Inconsistentie zorgt voor onvoorspelbaarheid (Van Gelder et al., 2018) wat kan leiden tot impulsief gedrag bij degene die de inconsistentie in discipline ervaart, omdat onvoorspelbaarheid zorgt voor een voorkeur voor snelle in plaats van uitgestelde beloningen (Frankenhuis et al., 2016). Jongeren die impulsief zijn, vertonen vaker op jongere leeftijd al delinquent gedrag dan jongeren die niet impulsief zijn (Carroll, 2006). Als een adolescent al op jonge leeftijd delinquent gedrag vertoont, heeft hij ook meer kans om op latere leeftijd delinquent gedrag te vertonen (Piquero & Chung, 2001).

Tolerantie

Daarnaast wordt de ouder-kind relatie beïnvloed door de tolerantie van ouders naar hun kind op het moment dat het kind een andere mening heeft of een idee inbrengt (Crocetti et al., 2016). Er is geen onderzoek bekend dat de directe relatie tussen tolerantie en delinquentie onderzoekt, maar doordat een adolescent in toenemende mate behoefte heeft aan autonomie, wordt de relatie en de wederzijdse tolerantie tijdens de adolescentie meer gelijkwaardig (Van der Giessen et al., 2014). Als deze relatie niet gelijkwaardig wordt door een mindere mate van

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

tolerantie van de ouders en de adolescent onvoldoende autonomie ervaart, kan dit leiden tot probleemgedrag (Werner et al., 2016).

Verschillen Tussen Vader en Moeder

Uit onderzoek blijkt dat goede communicatie tussen ouder en adolescent het risico op probleemgedrag van de adolescent vermindert (Hoskins, 2014). Goede communicatie tussen ouders en adolescenten zou op die manier een protectieve factor kunnen zijn tegen delinquentie. In de eerder genoemde onderzoeken werd vaak gekeken naar de invloed van ouders in het algemeen, zonder onderscheid te maken tussen vaders en moeders. Er zijn echter verschillen in de manier van opvoeden tussen vaders en moeders. Zo is gebleken dat moeders en adolescenten meer met elkaar communiceren dan vaders en adolescenten, ook over persoonlijke problemen, en dit verschil is groter voor meisjes dan voor jongens (Crouter & Head, 2002; Smetana et al., 2006; Keijsers et al., 2010).

Het Huidige Onderzoek

Op basis van de genoemde onderzoeken lijkt consistentie van ouders in de opvoeding van adolescenten invloed te hebben op delinquent gedrag (o.a. Cottle et al., 2001), en wordt er vermoed dat tolerantie van ouders ook verband houdt met delinquent gedrag (Werner et al., 2015). Het is daarom van belang om te onderzoeken of dit inderdaad risicofactoren zijn voor delinquent gedrag. Met name moeders lijken een rol te spelen in de communicatie met adolescenten (o.a. Keijsers et al., 2010), maar er zijn – voor zover bekend – nog geen onderzoeken die gekeken hebben naar de invloed die tolerantie en consistentie van moeder samen uitoefenen op delinquent gedrag van de adolescent. Daarom is het doel van dit onderzoek om antwoord te geven op de volgende vraag: “Zijn consistentie en tolerantie van moeders voorspellers van delinquent gedrag bij adolescenten?”

Op basis van het hierboven beschreven onderzoek, werd er ten eerste verwacht dat consistentie van moeder een negatieve voorspeller is van delinquent gedrag omdat uit onderzoek is gebleken dat inconsistentie bijdraagt aan delinquent gedrag (Cottle et al., 2001; Halgunseth et al., 2013). Een consistente opvoeding zou dan juist kunnen bijdragen aan het voorkomen of verminderen van delinquentie. Ten tweede werd de invloed van tolerantie van moeder exploratief onderzocht, omdat een gebrek aan tolerantie kan zorgen voor probleemgedrag (Werner et al., 2015), maar er nog niet eerder gekeken is naar de relatie tussen tolerantie en delinquent gedrag.

Methode

Steekproef, procedure en design

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

Voor dit onderzoek zijn adolescenten in de leeftijd van 12 tot 17 jaar gevolgd. Data van 406 adolescenten ($M_{\text{age meetmoment 1}}=13.0$, $M_{\text{age meetmoment 2}}=17.0$, $SD=0.44$, 55.2% jongens) en hun moeders zijn hiervoor gebruikt. De respondenten zijn geworven voor het longitudinale onderzoek van RADAR (Van Lier et al., 2008). Om de participanten te werven, zijn alle groep acht klassen van 850 basisscholen in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Almere en in de provincie Utrecht benaderd. Van de scholen die bereid waren deel te nemen aan het onderzoek, zijn 429 scholen willekeurig geselecteerd, en 239 scholen daarvan hebben meegewerkt aan het onderzoek. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van twee meetmomenten, waarbij de jongeren respectievelijk in de vroege en de late adolescentiefase zaten (Flanagan & Stout, 2010). De onderzoeker maakte een afspraak met de moeders en kwam bij de participanten thuis tijdens een *annual assessment*. Zowel moeder als adolescent kregen via de werving op school informatie over het onderzoek. Beiden gaven toestemming om mee te werken. Alle informatie is geanonimiseerd.

Meetinstrumenten

Delinquent gedrag. Delinquent gedrag van de adolescent is gemeten met de Frequentieschaal van de vragenlijst Zelfrapportage Delinquent Gedrag, gebaseerd op de *International Self-Report Delinquency Study* (ISR, Junger-Tas et al., 1994). Er zijn 30 items, die vragen hoe vaak de adolescent het delict-gedrag in het afgelopen jaar vertoond heeft. De antwoordmogelijkheden waren: 0 keer, 1 keer, 2 keer, 3-10 keer, >10 keer. Als daarop '0 keer' werd geantwoord, dan kon automatisch worden verdergegaan met de volgende vraag. Als de adolescent invulde dat hij het delict het afgelopen jaar begaan had, moest hij daarna invullen of hij dat alleen deed of met anderen. Enkele voorbeelditems zijn: "Hoe vaak heb je in het afgelopen jaar iets in brand gestoken of geprobeerd in brand te steken?" en "Hoe vaak heb je in het afgelopen jaar met geweld of onder bedreiging van geweld iets van iemand gestolen?". De items leidden samen tot een gemiddelde van het aantal keer dat de delicten waren begaan. De betrouwbaarheid is goed ($\alpha=0.76$).

Tolerantie van moeder. Tolerantie van moeder ten aanzien van verschillen in mening en ideeën ten opzichte van de adolescent is gemeten met een Nederlandse, aangepaste versie van de *Balanced Relatedness* schaal (BR; Shulman et al., 1997). Bij de originele vragenlijst rapporteert de participant hoe iemand anders met hem of haar zelf omgaat ("Considers my opinion"). Voor dit onderzoek rapporteert de moeder over haar eigen manier van omgaan met de adolescent. De vragenlijst bestaat uit 7 items en de respondenten geven antwoord volgens een 4-punts Likertschaal (1=zeer mee oneens, 4=zeer mee eens). Enkele voorbeelditems zijn: "Ik vind het goed dat mijn kind het af en toe niet met mij eens is", en: "Ik geef mijn kind

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

ruimte om eigen ideeën te hebben”. De items leidden samen tot een totaalscore, waarbij een hoge score duidde op een hoge mate van tolerantie. De betrouwbaarheid van het instrument is goed ($\alpha=0.85$).

Consistentie van moeder. Consistentie in het gedrag van de moeder is gemeten met een Nederlandse versie van de *Parental Dimensions Inventory* (PDI; Gerrits et al., 1997). De vragenlijst maakt gebruik van zelfrapportage, waarbij de moeder aangaf in hoeverre de items van toepassing waren op de omgang met haar kind. De vragenlijst bestaat uit 8 items en de antwoorden worden gegeven op een 5-punts Likert-schaal (1=helemaal niet van toepassing, 5=helemaal wel van toepassing). Enkele voorbeelditems zijn: “Mijn kind weet me vaak over te halen haar/hem lichter te straffen dan ik van plan was”, en: “Ik zet altijd door met het disciplineren van mijn kind, ongeacht hoe lang het duurt”. De items 1 tot en met 4 zijn gehercodeerd, omdat deze zo geformuleerd waren dat ze duiden op een lagere consistentie. De nieuwe items leidden samen tot een totaalscore, waarbij een hoge score duidde op een hoge mate van consistentie van de moeder in haar omgang met de adolescent. De betrouwbaarheid van het instrument is voldoende ($\alpha=0.69$).

Analyseplan

Aan de hand van een hiërarchische multipele regressieanalyse worden de hoofdeffecten van Consistentie en Tolerantie van moeders op de afhankelijke variabele Delinquent gedrag onderzocht. Er wordt gekeken of de onafhankelijke variabelen Consistentie en Tolerantie van moeders tijdens het eerste meetmoment negatieve voorspellers zijn van Delinquent gedrag bij jongeren tijdens het tweede meetmoment, waarbij gecontroleerd wordt voor Sekse en Delinquent gedrag tijdens het eerste meetmoment. Om dit te meten, worden in stap 1 de controlevariabelen Sekse en Delinquent gedrag meetmoment 1 toegevoegd. In stap 2 worden de onafhankelijke variabelen Tolerantie van moeder in meetmoment 1 en Consistentie van moeder in meetmoment 1 toegevoegd.

Resultaten

Assumpties en missing data

Van tevoren is er gecontroleerd op schending van de assumpties van de multipele regressie (Allen et al., 2014). Aan de assumptie van normaliteit van de afhankelijke variabele werd niet voldaan; er was sprake van een rechtsscheve verdeling. Volgens Schmidt & Finan (2018) heeft de schending van normaliteit geen merkbare invloed op de resultaten als er sprake is van een grote dataset (meer dan 10 metingen per variabele). Aan de assumptie met betrekking tot uitschieters werd niet voldaan gezien de kritieke waarde van χ^2 werd overschreden (Allen et al., 2014). Om deze reden werden twee participanten verwijderd,

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

waarvan één uitschieter was op Tolerantie, de ander op Consistentie, waarna wel aan de assumptie werd voldaan (Mahalanobis Distance van 17.560 in meetmoment 1 en 17.939 in meetmoment 5). Aan multicollineariteit werd voldaan (de VIF-scores vielen tussen 1.001 en 1.006, de Tolerance-scores waren boven 0.20).

Zoals te zien in Tabel 1, is er sprake van enige missing data. Bij Delinquentie in meetmoment 1 zijn dit $n=28$. De gemiddelde scores op Delinquentie zijn vergeleken, en verschilden niet significant van elkaar. De missing data heeft geen gevolgen voor de resultaten. Bij Tolerantie en Consistentie in meetmoment 1 miste $n=1$ persoon. Gezien deze missing data minder dan 10% van de totale steekproef bedragen, heeft dit geen invloed op de uitkomsten van de analyses (Dong & Peng, 2013).

Voorbereidende analyses

In de analyses ter voorbereiding op de hiërarchische regressieanalyse werd middels t -toetsen het verschil tussen jongens en meisjes op zowel de onafhankelijke als de afhankelijke variabelen berekend voor meetmoment 1 en meetmoment 2. Vervolgens werden de correlaties tussen de variabelen berekend.

Tabel 1 geeft de gemiddelden en standaardafwijkingen voor jongens en meisjes afzonderlijk en gezamenlijk. Jongens scoorden significant hoger dan meisjes op Delinquentie tijdens het eerste en het tweede meetmoment. De Pearson correlaties tussen de variabelen zijn berekend, zie Tabel 2. Er was een kleine negatieve correlatie van Sekse met Delinquentie tijdens het eerste meetmoment en Delinquentie tijdens het tweede meetmoment (Field, 2018, pp. 117). Tussen Delinquentie tijdens meetmoment 1 en Delinquentie tijdens meetmoment 2 was sprake van een positieve medium correlatie (Field, 2018, pp. 117). Er waren kleine, negatieve correlaties tussen Delinquentie op beide meetmomenten en Consistentie van moeder (Field, 2018, pp. 117).

Tabel 1

Beschrijvende Statistieken van de Variabelen in de Totale Populatie en voor Jongens en Meisjes Apart (Standaardafwijkingen tussen Haakjes)

	Totaal ($N \leq 406$)	Jongens ($n \leq 224$)	Meisjes ($n \leq 182$)	Bereik	t	df	p
Delinquentie meetmoment 1	3.20 (6.37)	4.18 (8.10)	2.05 (3.00)	0.00 - ∞	3.48	265.47	.001
Tolerantie	22.97 (2.42)	23.08 (2.48)	22.83 (2.35)	7.00 - 28.00	1.01	403	.314
Consistentie	30.83 (4.59)	30.83 (4.39)	30.83 (4.82)	8.00 - 40.00	0.00	403	.999

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

Delinquentie meetmoment 2	1.88 (4.14)	2.60 (4.93)	0.98 (2.66)	0.00 - ∞	4.22	355.37	<.001
------------------------------	-------------	-------------	-------------	----------	------	--------	-------

Noot. De steekproeven voor jongens en meisjes variëren. Voor Delinquentie in meetmoment 1 geldt voor jongens $n=204$ en voor meisjes $n=174$. Voor Tolerantie en Consistentie geldt voor jongens $n=223$ en voor meisjes $n=182$. Voor Delinquentie in meetmoment 2 geldt voor jongens $n=224$ en voor meisjes $n=182$.

Tabel 2

Pearson Correlaties van Afhankelijke en Onafhankelijke Variabelen

	1	2	3	4
1. Delinquentie meetmoment 1	-			
2. Sekse	-.20**	-		
3. Delinquentie meetmoment 2	.37**	-.17*	-	
4. Tolerantie	-.06	-.03	-.06	-
5. Consistentie	-.11*	.00	-.15*	.07

Noot. * $p<.05$, ** $p<.001$

Voorspellers van delinquent gedrag

Ter beantwoording van de onderzoeksvragen is een hiërarchische multiële regressieanalyse uitgevoerd met als afhankelijke variabele Delinquent gedrag tijdens het tweede meetmoment (zie Tabel 3).

Tabel 3

Hiërarchische Multiële Regressieanalyse voor de Voorspellers van Delinquent Gedrag in de Late Adolescentie (N=378)

Voorspeller	R	R ²	ΔR ²	B	β	t	sr ²
Stap 1	.40	.16	.16**				
Delinquentie meetmoment 1				0.21	0.35**	7.26	.34
Sekse				-1.08	-0.14*	-2.93	-.14
Stap 2	.40	.16	.01				
Delinquentie meetmoment 1				0.20	0.34**	6.93	.33
Sekse				-1.11	-0.14*	-2.99	-.14
Tolerantie				-0.06	-0.04	-0.75	-.04
Consistentie				-0.05	-0.06	-1.19	-.06

Noot. * $p<.05$, ** $p<.001$

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

Uit de eerste stap van de analyse blijkt dat de controlevariabelen Sekse en Delinquentie meetmoment 1 een significante 16% van de variantie in Delinquent gedrag bij het tweede meetmoment verklaren ($F(3,374)=35.19, p<.001$). Een hoge score op Delinquentie meetmoment 1 hing samen met een hoge score op Delinquentie meetmoment 2 ($B=0.21, t=7.26, p<.001$). Dit is een klein effect (Cohen, 1988). Jongens vertoonden significant meer delinquent gedrag dan meisjes ($B=-1.08, t=-2.93, p=.004$). Dit is een klein effect (Cohen, 1988).

In de tweede stap van de analyse zijn de onafhankelijke variabelen Tolerantie en Consistentie toegevoegd. De verklaarde variantie nam niet significant toe. Delinquentie meetmoment 1 was opnieuw een significante voorspeller van Delinquent gedrag tijdens het tweede meetmoment ($B=0.20, t=6.93, p<.001$). Jongens vertoonden significant meer delinquent gedrag dan meisjes ($B=-1.11, t=-2.99, p=.003$). Dit zijn beide kleine effecten (Cohen, 1988). Tolerantie en Consistentie bleken geen significante voorspellers van Delinquent gedrag meetmoment 2 als gecontroleerd werd voor Delinquent gedrag tijdens meetmoment 1 en voor Sekse.

Discussie

Ondanks de risico's die er aan het vertonen van delinquent gedrag verbonden zijn (Piquero et al., 2010; Bradshaw et al., 2010), is van een aantal mogelijke risicofactoren nog niet onderzocht of ze ook daadwerkelijk bijdragen. Het huidige onderzoek draagt bij aan de kennisgeving over dit onderwerp door de invloed van tolerantie en consistentie te bekijken, en te focussen op de invloed die de moeder heeft op delinquent gedrag.

Effect van tolerantie en consistentie van moeder op delinquentie van adolescent

Uit de resultaten is naar voren gekomen dat consistentie en tolerantie van de moeder in de vroege adolescentie geen voorspellers zijn van delinquent gedrag tijdens de late adolescentie, gecontroleerd voor delinquent gedrag in de vroege adolescentie. Dit is in strijd met de verwachtingen en met eerder onderzoek (Cottle et al., 2001). Echter vonden Halgunseth en collega's (2013) wel een significante invloed van consistentie van beide ouders op delinquentie, maar vonden zij geen significant resultaat als ze de invloed van alleen moeders bekeken. Mogelijk valt de tegenstrijdigheid dus te verklaren door het feit dat in het onderzoek van Cottle en collega's (2001) gekeken wordt naar de invloed van beide ouders, terwijl er in het huidige onderzoek specifiek naar de invloed van moeders op delinquent gedrag gekeken wordt. De relatie van consistentie van beide ouders samen met delinquent gedrag van de adolescent lijkt anders te zijn dan die van moeders alleen.

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

Het huidige onderzoek geeft daarnaast meer informatie over de exploratief onderzochte relatie tussen tolerantie en delinquent gedrag. Er was geen eerder onderzoek dat de directe relatie tussen tolerantie van moeder en delinquent gedrag van de adolescent aantoonde, maar eerder onderzoek liet wel zien dat tolerantie invloed heeft op het gevoel van autonomie (Van der Giessen et al., 2014), en een gebrek daaraan zou kunnen leiden tot probleemgedrag (Werner, 2016). De resultaten van het huidige onderzoek ondersteunen dit verband dus niet. Mogelijk kan dit verklaard worden doordat er in het onderzoek van Werner (2016) gekeken wordt naar meerdere vormen van probleemgedrag, terwijl er in het huidige onderzoek uitsluitend naar delinquent gedrag wordt gekeken.

Sterke punten, tekortkomingen en aanbevelingen

Het huidige onderzoek wordt gekenmerkt door een aantal sterke punten. Zo heeft de studie een longitudinaal karakter; de participanten zijn zowel in de vroege als in de late adolescentie onderzocht, en de invloed van de opvoeding in de vroege adolescentie op de delinquentie in de late adolescentie is bekeken. Ook is het huidige onderzoek één van de weinige onderzoeken gericht op de invloed van de consistentie van moeder op het delinquent gedrag van adolescenten, en – voor zover bekend – het enige onderzoek dat de relatie tussen tolerantie van moeder en delinquent gedrag van adolescenten bekijkt.

Naast de sterke punten, is er ook een aantal tekortkomingen. Zo is dit onderzoek gebaseerd op zelfrapportage door adolescenten over hun delinquente gedrag. Uit onderzoek is gebleken dat zelfrapportage niet altijd een valide manier is om delinquent gedrag te meten, omdat adolescenten soms de neiging hebben om meer of minder delinquent gedrag te rapporteren dan ze eigenlijk hebben vertoond (Krohn et al., 2013). Toekomstig onderzoek zou hierin ook meer valide data zoals politierapporten mee kunnen nemen. Daarnaast kan het interessant zijn om een onderzoek uit te voeren met een meetronde in de vroege volwassenheid, omdat uit literatuuronderzoek is gebleken dat de opvoeding tot een leeftijd van ten minste 25 jaar nog invloed kan hebben op het gedrag van de jongvolwassene (Aquilino & Supple, 2001). In vervolgonderzoek kan gekeken worden of een andere manier van het onderzoeken van delinquent gedrag leidt tot andere resultaten. Daarnaast kan onderzocht worden welke factoren in de opvoeding wel invloed hebben op delinquent gedrag van adolescenten. Daarnaast blijft het belangrijk om onderzoek te doen naar en interventies te richten op beschermende en risicofactoren voor delinquent gedrag van adolescenten, om te voorkomen dat ze ernstige gevolgen van delinquentie ondervinden.

Conclusie

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

Uit het huidige onderzoek kan geconcludeerd worden dat consistentie en tolerantie van moeder tijdens de vroege adolescentie niet leiden tot een lagere mate van delinquent gedrag tijdens de late adolescentie, als gecontroleerd wordt voor delinquent gedrag tijdens de vroege adolescentie en sekse. Deze studie is één van de weinige onderzoeken die specifiek de effecten van tolerantie en consistentie van moeder in de vroege adolescentie op delinquent gedrag van de adolescent in de late adolescentie heeft onderzocht en draagt daarmee bij aan kennisgeving over invloeden op delinquent gedrag van adolescenten.

Referenties

- Aquilino, W. S., & Supple, A. J. (2001). Long-term effects of parenting practices during adolescence on well-being outcomes in young adulthood. *Journal of Family Issues*, 22, 289-308.
- Bendixen, M., Endresen, I.M., & Olweus, D. (2003). Variety and frequency scales of antisocial involvement: Which one is better? *Legal and Criminological Psychology*, 8, 135-150
- Bradshaw, C. P., Schaeffer, C. M., Petras, H., & Ialongo, N. (2010). Predicting negative life outcomes from early aggressive-disruptive behavior across trajectories: Gender differences in maladaptation across life domains. *Journal of Youth and Adolescence*, 39, 953–966.
- Carroll, A., Hemingway, F., Bower, J., Ashman, A., Houghton, S., & Durkin, K. (2006). Impulsivity in juvenile offenders: Differences among early-onset, late-onset and non offenders. *Journal of Youth and Adolescence*, 35 (4), 519-529. doi:10.1007/s10964-006-9053-6
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2e ed.). Erlbaum.
- Cottle, C. C., Lee, R. J., & Heilbrun, K. (2001). The prediction of criminal recidivism in juveniles: A meta-analysis. *Criminal Justice and Behavior*, 28(3), 367–394.
- Crocetti, E., Moscatelli, S., Van der Graaf, J., Keijsers, L., Van Lier, P., Koot, H. M., Rubini, M., Meeus, W., & Branje, S. (2016). The dynamic interplay among maternal empathy, quality of mother-adolescent relationship, and adolescent antisocial behaviors: New insights from a six-wave longitudinal multi-informant study. *PLoS ONE* 11(3), 1-17. doi:10.1371/journal.pone.0150009
- Crouter, A. C., & Head, M. R. (2002). Parental monitoring and knowledge of children. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Vol. 3. Being and becoming a parent* (2nd ed., pp. 461–483). Lawrence Erlbaum Associates.
- Dong, Y., & Peng, C. Y. J. (2013). Principled missing data methods for researchers. *SpringerPlus*, 2, 1-17.
- Evans, S. Z., Simons, L. G., & Simons, R. L. (2016). Factors that influence trajectories of delinquency throughout adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 45, 156-171. doi:10.1007/s10964-014-0197-5
- Frankenhuis, W. E., Panchanathan, K., & Nettle, D. (2016). Cognition in harsh and unpredictable environments. *Current Opinion in Psychology*, 7, 76-80.
- Gerrits, L.A.W., Groenendaal, J.H.A., Dekovic, M. & Noom, M.J. (1997). *Handleiding van*

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

de Nederlandse versie van de Parental Dimensions Inventory (PDI). Utrecht: Universiteit Utrecht, Vakgroep Pedagogiek.

- Halgunseth, L. C., Perkins, D. F., Lippold, M. A., & Nix, R. L. (2013). Delinquent-oriented attitudes mediate the relation between parental inconsistent discipline and early adolescent behavior. *Journal of Family Psychology, 27*(2), 1-19. doi:10.1037/a0031962
- Hoeve, M., Dubas, J. S., Eichelsheim, V. I., Van der Laan, P. H., Smeenk, W., & Gerris, J. R. M. (2009). The relationship between parenting and delinquency: A meta-analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology, 37*, 749-775. doi:10.1007/s10802-009-9310-8
- Hoskins, D. H. (2014). Consequences of parenting on adolescent outcomes. *Societies, 4*, 506-531. doi:10.3390/soc4030506
- Junger-Tas, J., Terlouw, G., & Klein, M.W. (1994). *Delinquent behavior among young people in the western world. First results of the international self-report delinquency study*. Kugler Publications.
- Keijsers, L., Branje, S. J., VanderValk, I. E., & Meeus, W. (2010). Reciprocal effects between parental solicitation, parental control, adolescent disclosure, and adolescent delinquency. *Journal of Research on Adolescence, 20*(1), 88-113. doi:10.1111/j.1532-7795.2009.00631.x
- Krohn, M. D., Lizotte, A. J., Philips, M. D., Thornberry, T. P., & Bell, K. A. (2013). *Justice Quarterly, 30*, 501-528. doi:10.1080/07418825.2011.606226
- Laible, D. J., & Carlo, G. (2004). The differential relations of maternal and paternal support and control to adolescent social competence, self-worth, and sympathy. *Journal of Adolescent Research, 19*(6), 759-782.
- Melby, J. N. C. R., Conger, R. D., Book, R., Rueter, M., Lucy, L., Repinski, D., & Scaramella, L. (1998). The Iowa family interaction rating scales. *Unpublished document, Iowa State University, Institute for Social and Behavioral Research*.
- Murray, J., & Farrington, D. P. (2010). Risk factors for conduct disorder and delinquency: Key findings from longitudinal studies. *The Canadian Journal of Psychiatry, 55*(10), 633-642.
- Piquero, A. R., & Chung, H. L. (2001). On the relationships between gender, early onset, and the seriousness of offending. *Journal of Criminal Justice, 29*, 189-206.
- Piquero, A. R., Farrington, D. P., Nagin, D. S., & Moffit, T. E. (2010). Trajectories of offending and their relation to life failure in late middle age: Findings from the Cambridge Study in Delinquent Development. *Journal of Research in Crime and*

DE RELATIE TUSSEN TOLERANTIE, CONSISTENTIE EN DELINQUENTIE.

Delinquency, 47(2), 151-173.

- Schmidt, A. F., & Finan, C. (2018). Linear regression and the normality assumption. *Journal of Clinical Epidemiology*, 98, 146-151. doi:10.1016/j.jclinepi.2017.12.006
- Shulman, S., Laursen, B., Kalman, Z., & Karpovsky, S. (1997). Adolescent intimacy revisited. *Journal of Youth and Adolescence*, 26, 597-617.
- Smetana, J. G., Campione-Barr, N., & Metzger, A. (2006). Adolescent development in interpersonal and societal contexts. *Annual Review of Psychology*, 57, 255-284.
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Luyckx, K., & Goossens, L. (2006). Parenting and adolescent problem behavior: An integrated model with adolescent self-disclosure and perceived parental knowledge as intervening variables. *Developmental Psychology*, 42, 305-318.
- Van der Giessen, D., Branje, S., & Meeus, W. (2014). Perceived autonomy support from parents and best friends: Longitudinal associations with adolescents' depressive symptoms. *Social Development*, 23(3), 537-555. doi:10.1111/sode.12061
- Van der Laan, A. & Goudriaan, H. (2016). Monitor Jeugdcriminaliteit. Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit 2007-2015. Den Haag: WODC.
- Van Gelder, J. L., Averdijk, M., Ribeaud, D., & Eisner, M. (2018). Punitive parenting and delinquency: The mediating role of short-term mindsets. *British Journal of Criminology*, 58(3), 644-666. doi:10.5167/uzh-166463
- Van Lier, P. A. C., Frijns, T., Neumann, A., den Exter Blokland, E., Koot, H. M., & Meeus, W. (2008). The RADAR study: Design, description of sample, and validation of cohort assignment. *Unpublished manuscript*.
- Werner, L. L. A. A., Van der Graaff, J., Meeus, W. H. J., & Branje, S. J. T. (2016). Depressive symptoms in adolescence: Longitudinal links with maternal empathy and psychological control. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 44(6), 1121-1132. doi:10.1007/s10802-015-0106-8

Bijlage 1: Vragenlijst Balanced Relatedness Schaal

1. Ik houd rekening met de mening van mijn kind
2. Ik vind het goed dat mijn kind het af en toe niet met mij eens is
3. Ik ben niet gekwetst wanneer mijn kind iets te doen heb met andere vrienden of moet werken
4. Ik ben respect voor de ideeën van mijn kind
5. Ik geef mijn kind ruimte om eigen ideeën te hebben
6. Ik heb respect voor de beslissingen van mijn kind
7. Ik vind het leuk als mijn kind voorstelt iets te gaan doen

Bijlage 2: Dataverzameling

Omdat de data voor mijn onderzoek van een eerder onderzoek afkomstig waren, heb ik data verzameld voor een onderzoek naar de ervaringen van jongeren met de overgang naar hun vervolgschool of -opleiding. Hiervoor heb ik huisbezoeken gedaan. Van tevoren heb ik een online training gevolgd met uitleg over hoe we de huisbezoeken precies moesten uitvoeren. Vervolgens kon ik mezelf inschrijven voor huisbezoeken. Een huisbezoek duurde ongeveer 2 uur. Het ging om jongeren die van groep 8 naar de middelbare school gingen, of van de middelbare school naar een vervolgopleiding. Deze jongeren moesten diverse opdrachten uitvoeren met hun ouders en met hun beste vriend of vriendin. Ik moest deze opdrachten uitleggen en zorgen dat het gefilmd werd. Het was belangrijk dat alles op de juiste manier verliep, goed op beeld stond en er ondertussen ook nog rekening gehouden werd met de coronamaatregelen. Gelukkig ging dat bij eigenlijk al mijn huisbezoeken erg goed. Het viel me wel op dat er heel veel geregeld moet worden voor zo'n onderzoek. Ik heb dan ook geleerd met welke dingen er allemaal rekening gehouden moet worden bij het uitvoeren van dataverzameling. Bijvoorbeeld met toestemmingverklaringen, privacy, beeldmateriaal verzamelen en vervolgens benodigdheden voor het op de juiste manier verwerken van deze data. Daarnaast heb ik meer ervaring opgedaan met het op het gemak stellen van participanten. Veel mensen vonden het in het begin een beetje ongemakkelijk of spannend als ik daar binnenkwam, en het was dan aan mij om even een praatje te maken en te zorgen dat het allemaal wat soepeler verliep. Dit ging meestal wel prima, en vaak was het na een paar minuten gewoon gezellig met de jongeren en hun ouders. Ik denk dan ook dat ik de dataverzameling goed heb uitgevoerd en me heb gehouden aan de instructies en gedragscode die van tevoren was voorgescreven.